

2004-03-29

511-7817-00

Länsstyrelsen
Värmland
Miljöenheten

Bilaga 4. Skötselplan

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET MÅNS-OLASBERG, TORSBY KOMMUN

Skötselplanen omfattar denna textdel, skötselplanekarta samt ekonomisk utredning. Skötselplanen bör revideras vart tionde år. Erfarenheter från naturvårdsförvaltningen eller naturvårdsbiologisk forskning kan påkalla en tidigare revision.

Syftet med naturvårdsförvaltningen

Förvaltningen av naturreservatet har som syfte att

- bibehålla gynnsam bevarandestatus för den utpekade naturtypen örtrik, näringsrik skog med gran av fennoskandisk typ
- bibehålla inslaget av lövträd i barrskogen
- bevara lämningar av torpet Övre Tihola och andra spår efter tidigare brukning i området såvida det inte motverkar bibehållandet av gynnsam bevarandestatus för den utpekade naturtypen enligt Natura 2000
- göra området tillgängligt för besökare

Syftet ska nås genom att:

- områdets skötsel grundas på att lämna merparten av den gamla granskogen utan åtgärd
- åstadkomma mindre luckor runt lövträd i granskogen
- genom selektiv röjning/gallring i de yngre skogsbestånden åstadkomma en hög andel lövträd, framför allt asp, sälg och rönn
- informera om gångna tider brukning och brukare
- en led markeras genom området

Beskrivning

Följande naturtyper som ingår i habitatdirektivet i Natura 2000 finns representerade i området:

- *Örtrika, näringsrika skogar med gran av fennoskandisk typ* (9050) 40 ha

Historisk och nuvarande markanvändning

Enligt sägnen var det finnen Tiainen som i början av 1700-talet började bruka markerna vid torpet. Den förste dokumenterade brukaren på Övre Tihola (som Måns-Olasberg hette på den tiden) var Henrik Mattson som bodde här någon gång på mitten av 1800-talet. Efter nämnde Henrik Mattson togs torpet över av Paulus Mattson som bodde här fram till 1907 då det köptes av Rottneros bruk. Den siste brukaren, Johan Svedlund, var arrendator under Rottneros

2004-03-29

511-7817-00

Länsstyrelsen
Värmland
Miljöenheten

bruk. Svedlund och hans maka hade tillsammans sex barn; Sven, Werner, Viktoria, Vera, Vira och Vanda. Svedlunds fanns kvar på torpet fram till ungefär 1940.

De näringsrika markerna på Måns-Olasberg har under cirka 200 år påverkats av jord- och skogsbruksaktiviteter som plockhuggning, vedhuggning, svedjebruk, betesbränning, bete, slåtter och åkerbruk. Detta har givetvis påverkat de nuvarande naturvärdena på så vis att vissa arter finns här på grund av den tidigare brukningen, och andra arter trots den tidigare brukningen.

Skötselområden

Tre klart åtskilda typer av skötselområde finns inom reservatet; a) den gamla granskogen med lövinslag, b) barrungskog med lövinslag och c) det gamla gårdstunet

Nedan beskrivs varje delområde med avseende på karaktär och naturvärde samt de skötselåtgärder som föreslås för ett bibehållande av en gynnsam bevarandestatus för arter och habitat.

Skötselområde 1

Den gamla granskogen dominerar området areellt. Den cirka 100-åriga skogen är fläckvis olikåldrig och luckig, men mestadels relativt sluten. I östslutningen finns gott om mindre lodytor samt många gamla och döende sälgar. Inslaget av lövträd som sälg, asp, björk och rönn ligger mellan 5-10 %. Död ved finns framför allt i form av grövre granlågor och döda lövträd. I den branta östslutningen finns en rik, kalkpåverkad flora med arter som blåsippa, kärrfibbla, brudborste, ormbär, kransrams samt en förekomst av torta. Här och var finns stora, gamla och vidgreniga granar som kan vara en rest sedan tidigare hävdepok.

- **Mål**

Gammal och naturskogsartad, ställvis luckig granskog med inslag av asp, rönn, sälg och björk. Andelen död ved skall öka.

- **Åtgärder**

Ringbarkning och eventuellt avverkning av tall och gran för att gynna lövträd och skapa luckor i skogen. Stängsling av yngre lövträd kan bli nödvändigt med tanke på betestrycket från älg och rådjur.

Skötselområde 2

Gårdstunet och de gamla inägorna, som idag är dels ängsmark och dels hyggesmark. På ängsmarken närmast huset finns rester av ängsflora med bl a stagg, ögontröst, backnejlika och ängsskallra. Andra rester av det tidigare brukandet är husgrunden med kvarstående murstock samt en vacker jordkällare. Från gårdstunet finns också, som på många andra finntorp, en milsvid utsikt. Odlingsrösen finns vid de gamla inägorna.

2004-03-29

511-7817-00

Länsstyrelsen
Värmland
Miljöenheten

- **Mål**

Gårdstunet med dess ängsmark och rester av byggnader skall hållas öppet. Den gamla inägomarken skall ge ett öppet intryck med gles lövdominerad skog. Känslan av öppenhet, och den milsvida utsikten mot söder skall bibehållas. Kulturlämningarna skall hållas fria från träd.

- **Åtgärder**

Röjning. Information om kulturmiljön.

Skötselområde 3

Grandominerad ungskog med lövinslag och fläckvis ett fältskikt av högörttyp. I södra delen finns en blötare våtmark av silängstyp.

- **Mål**

Luckig och lövrik barrskog. De våta partierna längst i söder bör bibehållas som öppen, översilad våtmark. Det södra delområdet skall hållas så öppet att utsikten från gårdstunet inte hindras.

- **Åtgärder**

Röjning eller gallring.

Information och tillgänglighet

Nuläge:

En enskild skogsbilväg leder fram till och slutar vid reservatet. Särskilda anordningar för information och tillgänglighet för allmänheten saknas för närvarande.

Mål:

Tillgängligheten till naturreservatet för den intresserade allmänheten skall förbättras genom iordningställande av P-plats, markerad led genom området, information om området och en sittgrupp på lämplig plats (förslagsvis gårdstunet).

Åtgärder:

Utökad p-plats och informationstavla vid vägslut eller gårdstunet. Vid ”gården” skall information om kulturmiljön och dess lämningar ges. Informationstavla vid p-platsen och markerad led genom området.

2004-03-29

511-7817-00

Länsstyrelsen
Värmland
Miljöenheten

Utmärkning av naturreservatets gräns

Utmärkning skall utföras enligt svensk standard (SIS 031522).

Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

År 1-3	Markering av reservatets gränser, p-plats, stig och informationstavla
År 2-5	Luckhuggning, ringbarkning av gran i område 1. Røjning och gallring i område 2 och 3.

Tillsyn

Naturvårdsförvaltaren skall utöva fortlöpande tillsyn av reservatet. För uppgiftens utförande bör lokal tillsynsman eller motsvarande engageras.

Dokumentation

Området har dokumenterats i samband med Skogsvårdsstyrelsens nyckelbiotopsinventering.

Naturvårdsförvaltaren dokumenterar utförda skötselåtgärder, tillsyn över föreskrifter, uppföljning av skötsel- och kvalitetsmål samt kostnader för och finansiering av verksamheten.

Vidare skall naturvårdsförvaltaren ansvara för att naturvetenskaplig dokumentation utförs.

Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Staten bekostar utmärkning av reservatets gränser samt tillsyn, löpande underhåll och grundläggande dokumentation.

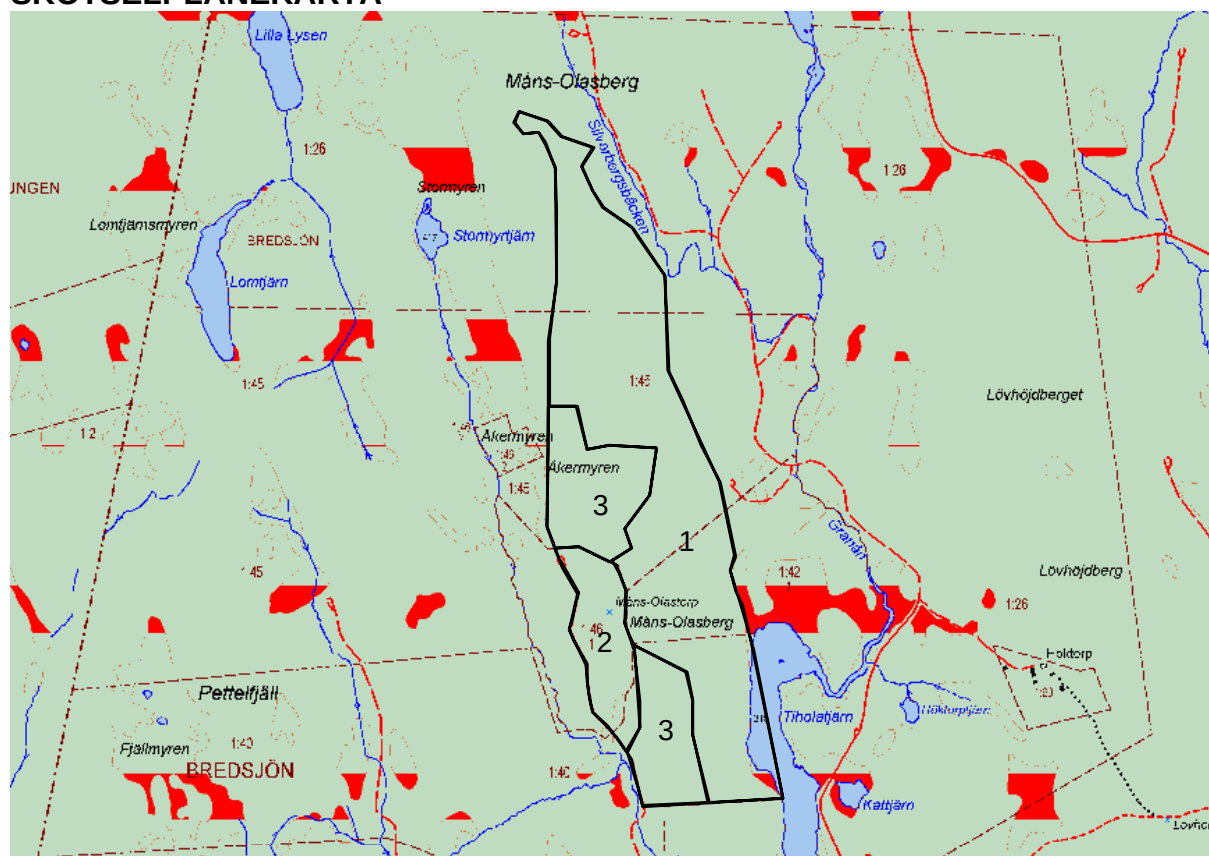
Kostnader för de åtgärder som redovisas i skötselplanen fastställs inte i och med beslutet om skötselplanen.

2004-03-29

511-7817-00

Länsstyrelsen
Värmland
Miljöenheten

SKÖTSELPLANEKARTA

Skötselområden

skala 1:15 000

EKONOMISK UTREDNING AV PLANERADE ÅTGÄRDER

ÅTGÄRDER	PRIOR	ÅR	KOSTNAD (SKR)
Gränsmarkering	1	1	60.000
Tillsyn	1	1-10	1.000/år
Informationstavla	1	2	15 000
Stig	1	1	5 000
Informationsbroschyr	1	2	15 000
Dokumentation	2	5	10.000
Skötsel	1	2-5	10.000/år